

retning af særundervisning af børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning.

Forsorgslovens regler om talelidende anvendes analogt på sværere tilfælde af *ordblindhed* og *læsesvagthed*, for så vidt undervisningen ikke kan gives i form af den ovennævnte særundervisning i skolerne eller eventuelt på kursus oprettet i henhold til aftenskoleloven, hvortil dog kræves, at der kan samles mindst 10 på et hold.

Behandlingen for talelidelser i henhold til reglerne i forsorgsloven foregår aldeles overvejende på statens institut for talelidende; således blev i finansårene 1950—51, 1951—52 og 1952—53 henholdsvis 745, 817 og 871 patienter behandlet på taleinstituttets to afdelinger, medens instituttet til behandling hos privat praktiserende talelærere eller ordblindelærere i henhold til forsorgslovens § 257, stk. 2, i 1950 henviste 150 patienter, 1951 272 patienter og i 1952 283 patienter. I de samme år var antallet af patienter, som på grund af pladsmangel ikke har kunnet modtages på instituttet, pr. 1. april 1950 820, pr. 1. april 1951 1098, pr. 1. april 1952 1163 og pr. 1. oktober 1953 1204. Ventetiden er ofte 2 år eller mere, hvilket er særlig uheldigt, da talelidelser, som får tid til at sætte sig fast, erfaringsmæssigt ofte kræver længere og derfor mere kostbar behandling.

Kommissionen mener, at et effektivt middel til at bringe ventetiden ud af verden vil være en større decentralisering af talelidendeforsorgen, der tillige vil være billigere sammenlignet med forsorg på taleinstitut. Man stiller imod, at der som almindelig regel fremtidig på de to fuldt selvstændige taleinstitutter i Hellerup og Århus, som forudsættes efter lovforslaget, jfr. de særlige bemærkninger til § 1, alene behandles talelidende med milieuskader eller sværere adfærdsforstyrrelser, horstumme patienter, løbe- og ganespaltepatienter, der skal opereres eller behandles med protese, patienter med meget svære talelidelser samt patienter med talelidelser, som må nærmere diagnosticeres af taleinstitutternes forskellige specialister, talelærere, læger og psykolog.

For at kunne gennemføre ambulante behandling uden for taleinstitut i videre omfang er det en forudsætning, at der ved en ændring af forsorgslovens § 257, stk. 2, gennemføres ensartede betalingsregler for behandling af patienterne, således at staten fra kommunerne overtager *udgifterne til undervisning af talelidende og sværere tilfælde af ordblindhed og læsesvagthed iøvrigt*, når undervisningen gives af privat praktiserende talelærere eller ordblindelærere efter henvisning fra taleinstitut, og at selve undervisningen for disse patienter ligesom for patienterne

på statens institut for talelidende bliver gratis uanset trang.

Den gældende ordning virker vilkårlig derved, at patienter, der ikke er bosat i nærheden af statens institut for talelidende i Hellerup eller afdelingen i Århus, ofte kommer til at betale for selve undervisningen helt eller delvis, afhængigt af den enkelte kommunes trangsbedømmelse, ligesom der fremkommer en urimelig forskelsbehandling af skolebørn og ikke mindst de ordblinde og læsesvage, alt eftersom vedkommende kommune har etableret særundervisning for børnene efter reglerne i undervisningsministeriets cirkulære af 26. juni 1943 (uden udgift for forældrene), eller om de må behandles hos privat praktiserende lærere, fordi der ikke er gennemført særundervisning i vedkommende skole.

Til støtte for, at staten overtager udgifterne ved ambulante behandling, taler iøvrigt, at det er staten, der aflastes for udgifter ved, at talelidendeforsorgen søges lagt ud fra taleinstitutterne. En tilsvarende ordning er også ved lov nr. 21 af 27. januar 1950 om foranstaltninger vedrørende døve og tunghøre indført for et beslægtet område, nemlig for den undervisning, der af de stedlige aflæselærere gives voksne tunghøre i mundaflesning og i brugen af høreapparater.

Efter forslaget kommer staten — i hvert fald indtil særundervisningen i folkeskolen er trængt igennem — til at afholde udgifterne ved behandlingen af et betydeligt antal skolebørn. For at imødegå faren for, at kommunernes interesse i at etablere særundervisning i skolerne derved svækkes, vil socialministeriet i samarbejde med undervisningsministeriet drage omsorg for, at det i hvert enkelt tilfælde, når der søges om støtte efter forsorgsloven til behandling af børn, undersøges, om det ikke er muligt i stedet at få uddannet en af vedkommende kommunes lærere til at varetage særundervisningen.

Bestemmelsen i lovforslaget om statens overtagelse af *udgifterne* ved ambulante behandling udenfor taleinstitut antages det første år efter nyordningen at ville medføre en merudgift for staten på ca. 700 000 kr. incl. patienternes nødvendige rejseudgifter og udgifter til tilsynet med undervisningen. Der er herved regnet med 300 patienter svarende til det antal, som for tiden behandles udenfor institut, og derudover — ekstraordinært — med 400 af de på instituttets venteliste opførte patienter.

De påkrævede engangsudgifter til forbedring af institutternes lokaleforhold m. v. kan ikke beregnes, idet udgifterne til byggeforanstaltninger vil af-